

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Jaroslava Hubáčka v právní věci stěžovatelky **H. O.**, zastoupené JUDr. Jindřichem Pelouchem, advokátem se sídlem v Berouně, Seydlovo nám. 30, za účasti **Ministerstva vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti podané proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 12. 10. 2004, č. j. 47 Az 720/2003 – 41,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 12. 10. 2004, č. j. 47 Az 720/2003 – 41, byla zamítnuta žaloba stěžovatelky proti rozhodnutí ministra vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 25. 6. 2003, č. j. OAM-1635/AŘ-2002, jímž byl zamítnut rozklad a potvrzeno rozhodnutí Ministerstva vnitra jako správního orgánu I. stupně ze dne 21. 11. 2001, č. j. OAM-4717/VL-07-OL3-2001, kterým byl zamítnut návrh na zahájení řízení o udělení azylu stěžovatelce jako zjevně nedůvodný podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a současně bylo rozhodnuto, že stěžovatelka nesplňuje důvody udělení azylu podle § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu a že se na ni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Krajský soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že stěžovatelka přicestovala do České republiky z Polska, kde, jak sama uvedla ve správním řízení, jí nic nebránilo o azyl požádat. Na základě informací o hodnocení Polska

nelze tuto zemi považovat za zemi, která by nesplňovala znaky třetí bezpečné země, a stěžovatelka žádné konkrétní důvody, které by vedly k jinému závěru, neuvedla. Jsou-li splněny podmínky vymezené v § 16 odst. 1 zákona o azylu, je nadbytečné rozhodování o udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu a o existenci překážek vycestování ve smyslu ustanovení § 91 zákona o azylu.

V kasační stížnosti podané v zákonné lhůtě stěžovatelka uvedla, že ji podává z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Krajskému soudu vytkla, že nesprávně vyložil ustanovení § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Stěžovatelka přišla do České republiky nikoliv z Polska, ale z Ukrajiny a uvedla přesvědčivá tvrzení o tom, že se na Ukrajině necítí a nemůže cítit bezpečně a že na Ukrajině by byla bez své viny ohrožena na životě. Je pravda, že přicestovala do České republiky osobním automobilem přes Polsko. Touto zemí však pouze projela a neuvažovala o tom, že by o azyl měla požádat v Polsku a ani jí tato skutečnost nebyla známa. Několik hodin trvající přejezd Polskem nelze vykládat tak, že by do České republiky přišla z Polska. Trvá na tom, že do České republiky přišla z Ukrajiny a z tohoto hlediska je třeba se žádostí o udělení azylu zabývat. Z těchto důvodů se domáhala zrušení napadeného rozsudku a přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Ministerstvo ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedlo, že z obsahu napadeného rozsudku je patro, v jaké variantě bylo ustanovení § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu ve věci azylové žádosti stěžovatelky užito, a lze z něj také vyčíst, že u jejího posouzení či hodnocení jako zjevně nedůvodné nezáleželo na tom, z jaké země původu stěžovatelka přichází, ale jak zacházela se svým právem na azyl. Má za to, že co mohlo zůstat pro stěžovatelku z rozhodnutí vzešlých v řízení před správním orgánem kolem jejího minutí příležitosti hlásit se o azyl už v pro to obecně a i pro ni konkrétně „bezpečné“ zemi Polsku, na jehož území se nacházela, byť tu pobývala jen krátce, nejasným, soud v rozsudku k lepšímu pochopení podrobněji doplnil. Pro ministerstvo u kasační stížnosti stěžovatelky směrodatným zůstává, že ani v ní žádnou konkrétní námitkou charakteristika Polska jako třetí bezpečné země není zpochybňována. Z výše uvedených důvodů navrhlo ministerstvo zamítnutí kasační stížnosti pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnila stěžovatelka v podané kasační stížnosti a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Zákon o azylu vedle pozitivního vymezení předpokladů pro udělení azylu v § 12 stanoví také vylučující důvody, při jejichž naplnění nelze žadateli azyl udělit. Tyto důvody jsou taxativně stanoveny v § 15 a 16 zákona o azylu. Podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu, ve znění účinném do 31. 1. 2002, se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel přichází ze státu, který Česká republika považuje za třetí bezpečnou zemi nebo bezpečnou zemi původu, nebude-li prokázáno, že v jeho případě nelze tento stát za takovou zemi považovat. Podle ustanovení § 2 odst. 2 citovaného zákona, ve znění účinném do 31. 1. 2002, se takovou zemí rozumí stát jiný než stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, ve kterém cizinec pobýval před vstupem na území a do kterého se může tento cizinec vrátit a požádat o udělení postavení uprchlíka podle mezinárodní smlouvy, aniž by byl vystaven pronásledování, mučení, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu. Stát není bezpečnou třetí zemí, pokud cizinec jeho územím pouze projížděl.

K námitce stěžovatelky, že územím Polska pouze projížděla, Nejvyšší správní soud uvádí, že pojem „projíždí“ příslušnou zemí je nutno interpretovat restriktivně, a to z důvodu podstaty a smyslu celého azylového řízení, do značné míry založeného na principu, že cizinec pronásledovaný za uplatňování politických práv a svobod ve své vlastní zemi (čl. 43 Listiny základních práv a svobod) má o azyl požádat vždy již v první zemi, kde má reálnou příležitost tento status obdržet nejdříve a kde budou garantována jeho základní práva a svobody. Takovou zemí je zpravidla právě tzv. bezpečná třetí země ve smyslu § 2 zákona o azylu. Právo na azyl je právem na nezbytnou ochranu před pronásledováním v zemi původu, ale nikoliv právem vybrat si zemi, ve které bude žadatel o azyl chtít toto své právo uplatnit. Rozhodujícím kritériem pro posuzování toho, zda cizinec bezpečnou třetí zemí pouze projížděl, je skutečnost, zda v této zemi měl reálnou možnost požádat o udělení azylu či nikoliv. Tento názor je konformní i se zahraniční judikaturou a doktrínou (podrobný přehled viz např. R. Göbel - Zimmermann, Asyl - und Flüchtlingsrecht, C. H. Beck, 1999, s. 90 a násl.).

V daném případě stěžovatelka cestovala do České republiky přes Polsko se svým známým osobním automobilem. Během cesty zastavili několikrát za účelem občerstvení a toalety a při hraničních kontrolách probíhalo všechno normálně, byla jim zkontrolována zavazadla a doklady. Stěžovatelka tedy přišla do styku s polskými orgány, a jak sama vypověděla, nic jí nebránilo, aby požádala o azyl již v této zemi. Měla tedy reálnou možnost požádat o udělení azylu již v Polsku, tzn. v bezpečné třetí zemi ve smyslu § 2 odst. 2 zákona o azylu. Tento zjištěný skutkový stav stěžovatelka nijak nezpochybnila. Ministerstvu ani krajskému soudu tedy není možné vytýkat nezákonný postup, když shledaly žádost stěžovatelky o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu.

Z důvodů výše uvedených Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost zamítl. Ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 1 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

O stěžovatelkou podaném návrhu, aby kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek podle ust. § 107 s. ř. s., Nejvyšší správní soud nerozhodl, neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ust. § 56 odst. 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1, věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatelka v řízení úspěch neměla, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení a ministerstvu žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. září 2005

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu